משפחת שמשון וקלרה שכטה

שם	שמשון	קלרה בת מרכוס ובלומה גולד
תאריך לידה	15.8.1912	1.10.1914
מקום הלידה	קומפולוג, בוקובינה האמפריה האוסטרו-הונגרית	לודג', פולין
שנת העלייה	1949	
תאריך נישואים	18.5.1939	
שנת הגעה לישוב	1949	
שנת פטירה	1987	2008

הילדים :
עדנה (אנדה) – 1.7.1941
ורד (ורה) – 1946
יגאל ז"ל – 1949 – 2013

עדנה, ורד ויגאל (1953)

שמשון נולד בעיר קומפולונג שבבוקובינה – עיר שהשתייכה אז לאימפריה האוסטרו-הונגרית ובעלת תרבות גרמנית. הוא נולד חמש שנים לאחר הולדת אחותו הגדולה - גולדה. הוריו, לייבוש ורגינה שכטר, לא היו דתיים, אבל שמרו על המסורת היהודית, והאב אפילו שמש כחזן בבית הכנסת. שנות נערותו עברו על שמשון בעיר צ'רנוביץ', אליה עברה המשפחה. העיר שהייתה בירת בוקובינה עברה עם התפרקות הממלכה האוסטרו-הונגרית להיות חלק מרומניה. בגיל שלש נשלח ל"חדר", אבל עזב אחרי תקופה קצרה מאחר שהמלמד והמכות שנתן לתלמידיו לא מצאו חן בעיניו. אחר כך למד בבי"ס יסודי-נוצרי והמשיך בבי"ס תיכון טכני. הוא סיים את לימודיו כטכנאי אלקטרוניקה עם תעודה שאפשרה לו ללמוד לתואר מהנדס אלקטרוניקה. עם סיום התיכון נסע לווינה, ואחותו גולדה שלמדה שם מוסיקה עזרה לו במציאת עבודה. ב1933 החליט לנסוע לעיר ברנו שבצ'כוסלובקיה כדי ללמד בפוליטכניון הגרמני הנדסה אלקטרונית.

קלרה נולדה בלודז' שבפולין בתקופת מלחמת העולם הראשונה למשפחה ציונית של תעשיין טקסטיל, שלישית בין חמשה ילדים. גם משפחת קלרה לא הייתה דתית, אך שמרה על המסורת היהודית והחגים. בילדותה בקרה בגן יהודי שמנהלו היה המחנך והמשורר היהודי-פולני יצחק קצנלסון ואת המשך לימודיה עשתה בבית ספר פולני נוצרי. בת 14 הצטרפה לתנועת השומר הצעיר, אבל שנתיים אחרי כן הצטרפה לתנועה הקומוניסטית ללא ידיעת משפחתה הציונית. עקב המשבר הכלכלי העולמי של שנת 1929 העביר אביה את עסקיו לצ'רנוביץ' וקלרה גרה עם אחותה הבכורה במשך שנתיים בוורשה על מנת לסיים את לימודיה בגימנסיה פולנית. ב1932 חזרה לבית הוריה בצ'רנוביץ' וב1933 החליטה לנסוע לברנו שבצ'כיה כדי ללמד הנדסה כימית.

קלרה שמעה שסטודנט שלומד כבר בברנו הגיע לחופשה וביקשה להיפגש על מנת לקבל אינפורמציה. היא התלבשה והצטעצעה לכבוד הפגישה. שמשון מצא חן בעיניה ובסיומה שאלה אם יוכלו שוב להיפגש עוד לפני הנסיעה. כן, ענה לה, אך בתנאי שאת מורידה את הלקה הזאת מהציפורניים. מאז היו יחד.

הם היו שותפים גם לרעיונות הקומוניזם ולמרות האיסור על פעילות פוליטית של סטודנטים זרים, היו פעילים באיגוד הסטודנטים הקומוניסטיים, יצאו להפגנות וחלקו עלונים. שמשון גם הושלך לכלא בעת ביקור בבית הוריו בצ'רנוביץ' עקב הלשנה של סטודנטים רומנים פשיסטיים על פעילותו הפוליטית ושוחרר רק אחרי שאביו שלם שוחד.

שמשון וקלרה עמדו לסיים את לימודיהם בשנת 1939, הוא בפברואר והיא ביוני, אבל הפוליטיקה העולמית ומלחמת העולם השנייה שבשו את תכניותיהם. על קלרה בעלת האזרחות הפולנית איים צו גרוש שהוצא נגד כל אזרחי פולין בצ'כיה בעקבות סכסוך הגבולות בן שתי הארצות, הסכם מינכן ופלישת פולין לשטח שבמחלוקת באוקטובר 1938. חתונת הזוג במאי 1939 פתרה את בעיית הגרוש. שמשון עוד הצליח לסיים את לימודיו בפברואר של אותה שנה, אבל הכיבוש הגרמני במרץ מנע מקלרה את סיום הבחינות. ביוני הזוג הצליח לעזוב את צ'כיה, בה גברה האנטישמיות וקבלו תוקף חוקי הגזע ששללו מיהודים זכויות אזרח, ולהגיע לרומניה. תחילה גרו עם הורי קלרה בבוקרשט ושמשון גויס לצבא הרומני. בשל היותו מהנדס גויס לשנה אחת בלבד, אבל בגלל האנטישמיות ששררה בצבא הרומני שרת כנהג פשוט. ביולי 1940 עברה צ'רנוביץ' לשליטת ברית המועצות והזוג החליט לעבר לשם כדי לעזור ולתמוך בהוריו הזקנים של שמשון. תחילה עבדו שני בני הזוג בבית חרושת לסוכר ואחר כך עבד שמשון כמהנדס חשמל בבית חרשת לגומי.

בתם הבכורה של הזוג, אנדה (עדנה), נולדה ב1.7.1941, כשבוע אחרי פרוץ המלחמה בין רוסיה לגרמניה ב22.6.1941. העיר עברה לשלטון הגרמנים ובעלי בריתם הרומנים ובתי החרושת ופועליהם הועברו לרוסיה. גם שמשון, שהיה מוכר כקומוניסט נלהב, נאלץ לעזוב את אשתו ובתו התינוקת ממש ביום הלידה, ולברוח מן הרומנים הפשיסטים. עדנה נולדה בלילה בבית כשהעיר תחת הפגזה ואין חשמל. שני תרמילים עם ציוד היו מוכנים: אחד עם הציוד של שמשון למלחמה והשני עם חיתולים וציוד לתינוקת. בתוך הבלגן והמהומה יצא

שמשון למלחמה עם תרמיל מלא חיתולים. הפרידה הייתה ארוכה. ארבע שנים לא התראו, נותרו ללא כל קשר, והאחד לא ידע מה עלה בגורלו של השני. רק בסיום המלחמה חודש ביניהם הקשר.

ברוסיה עבד שמשון תחילה כמהנדס חשמל במפעל באזור הקווקז, אבל אחר כך, בהיותו נתין זר וחשוד כמרגל, נשלח לעבודה במכרות פחם בהרי האורל. הוא סבל מבעיות בריאות, אבל בעזרת רופאה יהודייה קבל אשורי מחלה והקצבות אוכל משופר. חבורת פושעים נצלה את אישוריו, זייפה אותם וברחה יחד אתו מן המכרות. בעיר בוזולוג נתקל בהתקהלות ופגש חברים אתם עזב את צ'רנוביץ' והם ספרו לו על הקמת הבריגדה הצ'כית במסגרת הצבא האדום בראשותו של לודביק סבובודה (נשיא צ'כיה 1968-1975). שמשון הצטרף לבריגדה, השתתף בקרבות סוקולוב וקייב לשחרור אוקראינה, בקרב הקשה במנהרת דוקלה בקרפטים ועם סיום המלחמה הגיע לדרגת מאיור (סגן אלוף) וכך נכנס לפראג עם שחרורה ב1945. בצ'רנוביץ' מצא את הוריו ואחותו ושמע שאשתו ובתו נמצאות בבוקרשט.

קלרה שנשארה בצ'רנוביץ' תחת שלטון גרמני, נאלצה לענוד מגן דוד צהוב ויחד עם בתה התינוקת, הורי שמשון ואחותו, נכנסה לגטו. משם נשלחו היהודים למחנות בטרנסניסטריה בגבול רומניה-אוקראינה, שם הופקרו לגורלם ומתו ברעב, בקור ובמחלות.

בעזרת כספים שנשלחו אליה מהוריה בבוקרשט הצליחה קלרה לשחד גנרל רומני ואחרי תקופה קצרה בגטו חזרה המשפחה לביתה שרוקן מכל חפצי הערך שבו. הם המשיכו לחיות בתנאים הקשים ועם חוקי הגזע המפלים יהודים עד שנת 1944, והתקיימו מכספים ששלחו הורי קלרה ומשכורותיהם של אבי שמשון (לייב שכטר) ואחותו גולדה.

כשסיום המלחמה כבר הורגש, החליטה קלרה כי כיבוש העיר בידי הרוסים יגרום להרג יהודים בידי הגרמנים המנוצחים והחליטה לעבור אל הוריה בבוקרשט. מאחר שעל היהודים נאסר לנסוע ברכבת, קנתה תעודת זהות מזויפת של אשת פקיד בעירייה ונסעה יחד אתו ועם עדנה הקטנה שכל הדרך שרה במבטא לא ברור שירי חנוכה. אותו פקיד, שהיה סוכן הבולשת, הלשין עליה והיא נאלצה לעזוב את בית הוריה ולחיות בעיר פיטש, בין פליטים יוצאי הצבא הפולני, בתעודות מזויפות של פולניה נוצרייה עם ילדה ללא נישואין. היא נשארה שם עד סיום המלחמה ולמזלה לא נפלה קרבן להלשנות מצד הפליטים הפולנים שידעו על יהדותה או להפצצות שספגה העיר מצד האמריקאים וצבאות הברית.

עם סיום המלחמה חזרה עם בתה בת הארבע לבוקרשט ושם מצא אותן שמשון שראה את בתו בפעם הראשונה מאז לידתה.

הזוג עבר לגור בפראג, שמשון נשאר בצבא, התקדם ועבד במיניסטריון המלחמה וקלרה השלימה את בחינות ההסמכה וקבלה את התואר של מהנדסת כימית ממש לפני לידת בתה השניה – ורה (ורד).

עם חזרתם של אנשי הצבא לפראג הם נדרשו "לעברת" את שמותיהם לשמות צ'כים. שמשון שינה את שם משפחתו משכטר לשכטה והתעקש לשמור על שמו הפרטי SIMSHON - שם יהודי. בצבא לא היו גילויי אנטישמיות למעט מקרה בו קצין שיכור העיר הערות אנטישמיות ושמשון דאג שייענש על כך. בפראג החליט לאחר תקופה לעזוב את הצבא וקיבל משרה בכירה במפעל המכוניות סקודה.

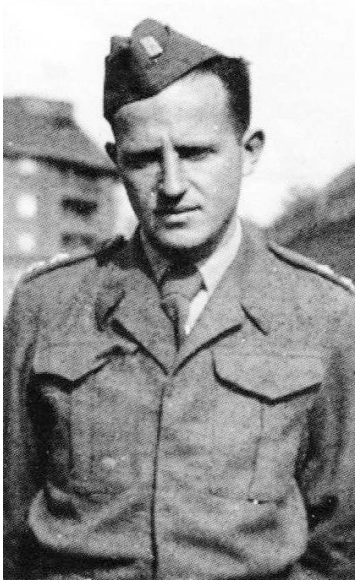

כבעלי תודעה קומוניסטית ומצב כלכלי מצוין, לא חשבו בני הזוג על עלייה לישראל, אבל הכרזת מדינת ישראל ע"י דוד בן גוריון ופרוץ מלחמת השחרור גרמה להחלטה על חיים בארץ. כבעל דרגה צבאית גבוהה ומהלכים במפלגה הקומוניסטית, ובאישור נציגי ממשלת ישראל, יזם שמשון, בעזרת קצינים נוספים, את ארגון הבריגדה הצ'כית - כוח צבאי של חיילים יהודים שיעזור למדינה הצעירה במלחמתה. כמפקד נבחר אנטונין סוחור, גיבור לאומי צ'כי וגיבור ברית המועצות שלחם בכוח הצ'כי במסגרת הצבא האדום. שמשון גם היה מעורב בזכות קשריו בהשגת הנשק הצ'כי שהגיע לארץ בתקופה זו והצליח להשיג בהסכמת הצ'כים מחנה אימונים גדול עם תחמושת בו התאמנו 1100 המתנדבים על אדמת צ'כיה. הוא וגנרל סוחור ביקרו בארץ, נפגשו עם בן גוריון וסיכמו את צטרפות הבריגדה כחטיבה אחת למלחמה. בארץ הוצעו להם ע"י פקידי הסוכנות אפשרויות התיישבות לחיילי הבריגדה שירצו להישאר: "איגזים" במורדות הכרמל, "עין ראזל" לא רחוק משם, ובצפון מקום באזור ראש פינה. מרבית אנשי הבריגדה בחרו להתיישב בכרם מהר"ל שקם במקומו של "איגזים". קליטת יחידה צבאית מאורגנת ממדינה קומוניסטית נתקלה בחשדנות, אבל לשמשון הוצעו, ע"י מזכיר מפא"י לוי אשכול, תפקידים בכירים בצבא או בפוליטיקה, ודחייתו את ההצעות גרמה לחשדות שהוא מרגל קומוניסטי.

מתנדבי הבריגדה הראשונים הגיעו לארץ בראשית 1949. משפחת שכטה עזבה את צ'כיה במאי 1949. היא השאירה אחריה חלק גדול מרכושה, אבל נצלה מגורלם של החברים היהודים במפלגה הקומוניסטית ובראשם רודולף סלאנסקי, מזכיר המפלגה, שנעצרו ונשפטו ב1952 "במשפטי פראג", בהם נאשמו בקשר טרוצקיסטי-טיטואיסטי-ציוני בחסות האימפריאליזם האמריקאי. המשפחה, יחד עם הורי שמשון - רגינה ולייב שכטר, אחותו גולדה ובעלה בלה (וייטק) רדה, הצטרפה למשפחות שכבר ישבו במושב כרם מהר"ל. הבן שנולד סמוך להגעתם למושב קיבל את שלשת השמות: יחיאל - ע"ש אחי קלרה שנספה בשואה, יוסף – ע"ש יוסף סטאלין ויגאל. לפני סיום לימודיו בטכניון שינה את השם ל"יגאל שחם" וכך נפטר משני השמות הראשונים ומשם המשפחה "שכטה" שעורר גיחוך בקרב חבריו לצבא.

שמשון התיישב בכרם מהר"ל מאחר ונשבה ברעיון - כפי שציינו בפניו השליחים מהארץ בפראג - שהיהודים בארץ ישראל יחזרו לעבד את הקרקע ולא עוד יהיו סוחרים כמו בשטעטל בגולה.

בית שכטה

בלה (וייטק), עדנה, יצאל, גולדה, ורד וקלרה

גולדה וההורים לייב ורגינה שבטר

בית הבראה רדה
כרם מהר"ל בהר הכרמל
134 מטר מעל פני הים. האויר צח ומבריא.
נסיעות להתרחצות בים לסנטורה (14 ק"מ).
משחק פינג'פונג
PENSION RADA
Kerem Maharal im Karmel
134 m. vom Meeresspiegel
Trockene Luft Schattige Terrasse
Meerfahrten nach Tantura (14 km.)
Ping Pong
Tel-Aviv תל־אביב km. Stein 140 Haifa חיפה

פנסיון רדה בכרם מהר"ל

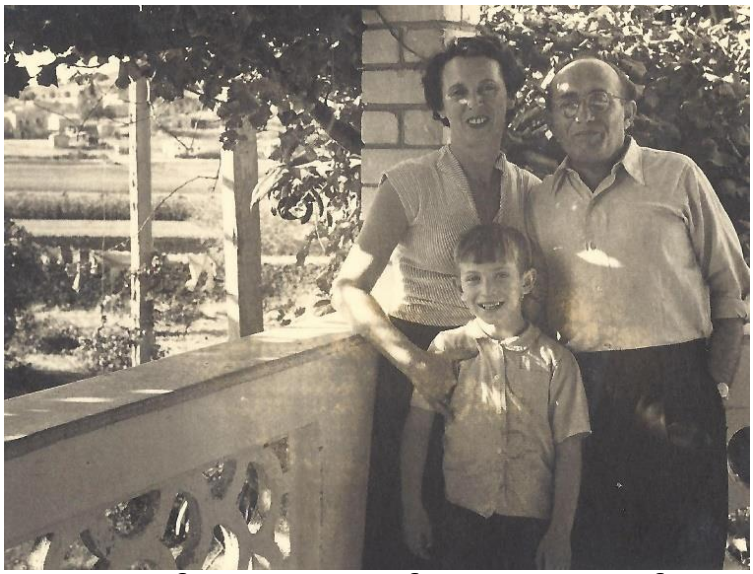

יצאל עם הדודים בלה (וייטק) וגולדה רדה

בכרם מהר"ל כיהן כיו"ר הוועד וביתו שימש כמרכז לחיי החברה. אחותו גולדה שהייתה מורה למוזיקה לימדה את ילדי המושב נגינה בפסנתר, חליל ואקורדיון, וערכה קונצרטים של תלמידים להנאת ההורים ויתר התושבים. בחודשי הקיץ פתחו הזוג רדה קייטנה לילדים מהעיר ב"פנסיון רדה" שכלל לינה אוכל ופעילויות רבות ומגוונות עם מדריכים לקבוצות הגיל השונות.

משק שכטה כלל רפת חלב גדולה, לול, גידול ירקות ומאוחר יותר גם פרות לבשר. הצלחתו בחקלאות לא הייתה גדולה ומרבית הרכוש שהביא מצ'כיה ירד לטמיון. קלרה - מהנדסת כימיה במקצועה, לא הסתגלה לחיי המושב ומצאה עבודה במעבדה כימית של קופת חולים בחיפה. בשנת 1961 קבל שמשון התקף לב חמור שבעקבותיו עזב את המושב, עבר להתגורר בחיפה והפך להיות קבלן בניין . הוא בנה את ביתו בשכונת דניה שם גרו הוא וקלרה עד מותם.

שמשון, קלרה גולדה ולייבוש נקברו בבית העלמין בכרם מהר"ל.

הבן יגאל למד הנדסת בניין ובשנת 1984 חזר והצטרף למושב עם משפחתו, במשך 27 שנים מלא את תפקיד מהנדס המועצה של חוף הכרמל. בשנים בהם שימש כראש וועד המושב,(למרות אזהרותיו של אביו), היה פעיל מאוד בנושא ההרחבה במושב והיה לו חלק לא מבוטל בהצלחתה.

יגאל, שהיה בעל מזג בהיר ונוח, רודף שלום ואהוב על כל מכריו, נפטר מהתקף לב פתאומי בטרם עת בגיל 63. שניים מילדיו של יגאל, ליאור ואורית, בנו את בתיהם במושב סמוך לאמם רעיה.

עדי, בתה הצעירה של עדנה, עברה גם היא עם בעלה בועז ושלושת ילדיהם להתגורר במושב.

שמשון וקלרה זכו עוד בחייהם לשישה נכדים: רינת ועדי בנות עדנה, ליאור, אורית ויאיר בני יגאל, יונתן בן ורד. קלרה אף זכתה לראות את הנינים גל, מאיה ונועם ילדיה של עדי ואת אלָה בתה של רינת.

ורד וקלרה (1988)

עדנה וקלרה, גולדה ורעיה(אשת יצאל) (1988)

בנות עדנה – רינת(שאול) ועדי (1985)

שאון, יאיר ויצאל (1986)

קבלת פני קלרה בשדה התעופה (1988)
מימין לשמאל:
מבוגרים – יצאל, רעיה, ג'רי (בעלה של ורד) וקלרה
נכדים – יאיר, אורית וליאור (ילדי יצאל) יונתן (בן ורד)

קלרה, ורד ויונתן, יאיר (משמאל), ליאור ואורית(מימין) (1990)